PLAN

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Västerhejde/Eskelhem so

Ansvarig: Annika Jakobsson
2026-10-01
Läsår: 2026–2027
Version [1.0]

Region Gotland
Besöksadress Visborgsallén 19
Postadress SE-621 81 Visby
Telefon +46 (0)498 26 90 00
E-post regiongotland@gotland.se
Org nr 212000-0803
Webbplats www.gotland.se

Plan mot diskriminering och kränkande behandling
Innehåll

1. Inledning 3
2. Skolans vision 3
3. Delaktighet i plan mot diskriminering och kränkande behandling 4
4. Kartläggning och nulägesanalys 5
5. Årets aktuella åtgärder 6
5.1. Analys-orsaker till de hinder som upptäckts 6
5.2. Mål och åtgärder för det förebyggande arbetet 6
6. Förebyggande och främjande åtgärder 7
7. Arbetsgång för anmälan och utredning 8
Bilaga 1-5 10

1. Inledning

Vad är kränkande behandling?
Det är ett uppträdande som kränker ett barn eller en elevs värdighet, utan att det är diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567).

Kränkande behandling är ett beteende som är oönskat av den som blir utsatt. Det är eleven som upplever sig vara utsatt för kränkande behandling som avgör vad som är oönskat. För att det skall vara fråga om kränkande behandling enligt lagen måste kränkningen vara märkbar och tydlig.

Den som kränker någon måste också förstå att uppträdandet upplevs som kränkande. I många situationer är det uppenbart att ett beteende är kränkande, men om det inte är det så måste eleven klargöra för den som kränker att beteendet är ovälkommet. Eleven kan också ta hjälp av personalen i verksamheten. Vad som är kränkande behandling måste avgöras i varje enskilt fall. Det är viktigt att komma ihåg att yngre elever inte alltid kan förmedla sina känslor på samma sätt som äldre elever och vuxna.

Källa: 6 kapitlet 3 § Skollagen

Vad är diskriminering?
Det är ett uppträdande som kränker ett barn eller en elevs värdighet utan utifrån diskrimineringsgrunderna enligt diskrimineringslagen (2008:567):

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Planen gäller för fritidshem och skola. I texten används begreppen skola och elev.

2. Skolans vision

Västerhejde/Eskelhem skolområde ska vara en trygg, inkluderande och respektfull miljö där alla elever känner delaktighet, tillhörighet och studiero. Ingen elev ska utsättas för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

Alla vuxna har ett gemensamt ansvar för alla elever och ska aktivt bidra till att skapa en trygg lärmiljö där elever utvecklas kunskapsmässigt, socialt och emotionellt.

3. Delaktighet i plan mot diskriminering och kränkande behandling

Elev:

Eleverna ges inflytande genom:

- Klassråd
- Elevråd
- Kamratstödjare Vh/Trygghetsgrupper Eh
- Trivselenkäter
- Utvecklingssamtal

Vårdnadshavare:

Vårdnadshavare involveras genom:

- Föräldramöten
- Utvecklingssamtal
- Information i Unikum
- Dialog vid trygghets- och kränkningsärenden

Personal:

All personal i skolan skall vara väl förtrogna med planen och har ansvar för att följa upp den samt hålla sig uppdaterad i skolområdets likabehandlingsarbete. Skolområdets trygghetsteam med representanter från båda skolorna har ett övergripande ansvar för att se till att detta sker. Planen följs upp kontinuerligt i:

- Arbetslag
- Skol/fritidsmöten
- APT
- Trygghetsteam

4. Kartläggning och nulägesanalys

4.1. Kartläggningen har genomförts genom:

- Månatliga trivsel- och trygghetsenkäter
- Klassråd och elevråd
- Kamratstödjarmöten
- Trygghetsvandringar
- Utvecklingssamtal
- Intervjuer med elever i åk 6
- Analys av händelserapporter
- Personalenkät
- Arbetslagsdiskussioner och APT

4.2. Kartläggningen visar följande styrkor:

- Personalen känner sig trygga i att ingripa vid konflikter och kränkningar.
- Vuxennärvaro och goda relationer lyfts som den viktigaste skyddsfaktorn.
- PAX upplevs som ett framgångsrikt verktyg för studiero.
- Klassråd, elevråd, fadderverksamhet, trygghetsgrupper och gemensamma aktiviteter stärker tryggheten.
- Samarbetet mellan skola och fritids är i grunden väl fungerande.

4.3. Kartläggningen visar följande utvecklingsområden:

- Normer, regler och gränser tolkas inte alltid likvärdigt.
- Ansvarstagandet varierar mellan olika situationer.
- Osäkerhet finns kring rasttillsyn och ansvar för alla elever.
- Rutiner vid övergångar mellan rast–lektion och skola–fritids behöver förtydligas.
- Gemensamma rutiner för dokumentation och uppföljning behöver stärkas.
- Ytterligare samsyn kring konflikthantering efterfrågas

5. Årets aktuella åtgärder

5.1. Analys-orsaker till de hinder som upptäckts

Analys av orsaker till de risker och hinder som vi har upptäckt i kartläggningen.

Elever möter ibland olika förhållningssätt beroende på vuxen eller verksamhet. Ansvarsfördelningen är formellt tydlig men inte alltid konsekvent i vardagen. Flest konflikter uppstår under raster samt vid övergångar mellan olika aktiviteter. Vissa elevgrupper uppvisar oro, exkludering och konflikter som påverkar tryggheten. Under läsåret har personalen med hjälp av trygghetsteamet arbetat med den upplevda osäkerheten kring när och hur dokumentation ska ske samt hur vårdnadshavare ska informeras. Årets utvärdering visar att 90% av personal är trygga med hur de hanterar kränkningsärenden.

5.2. Mål och åtgärder för det förebyggande arbetet

Beskrivning av åtgärder som planeras påbörjas eller genomföras under det kommande året samt vem som är ansvarig för att respektive åtgärd genomförs.

Mål 1 All personal agerar utifrån samma värdegrund, regler och förväntningar.

- Gemensamma rutiner är kända av all personal.
- Personalen upplever ökad samsyn i uppföljande enkät.
- Personalen på mellanstadiet utbildas i MVP (Mentors in Violence Prevention) MVP används i skolan för att:

  - förebygga våld, trakasserier och kränkningar
  - stärka civilkurage
  - uppmuntra åskådare att agera när någon far illa
  - främja jämställdhet och respektfulla relationer

Mål 2 Alla elever upplever att vuxna tar gemensamt ansvar för tryggheten.

- Ökad andel positiva elevsvar kring trygghet.
- Minskad förekomst av konflikter under raster.

Mål 3 Elevernas upplevda trygghet ska öka.

- Färre rapporterade kränkningar.
- Ökade resultat i trygghetsenkäter.

Mål 4 Studieron ska stärkas i samtliga klasser.

- Ökad användning av PAX.
- Positiv utveckling i elevsvar kring arbetsro.

6. Förebyggande och främjande åtgärder

Gemensam samsyn

Åtgärder

- Arbetslagen arbetar regelbundet med case-diskussioner.
- Rutiner för konflikthantering förtydligas.
- Gemensamma förväntningar dokumenteras och följs upp.
- Konsekvensåtgärder för studiero implementeras i hela skolområdet.

Ansvar: Rektor, trygghetsteam och all personal.

Ökad trygghet på raster och övergångar

Åtgärder

- Tydlig rastorganisation.
- Rastvärdar har ett gemensamt ansvar för alla elever.
- Vuxennärvaron förstärks på identifierade riskplatser.
- Gemensamma rutiner för övergångar mellan rast–lektion samt skola–fritids.

Ansvar: All personal.

Relationsskapande arbete

Åtgärder

- Fadderverksamhet.
- Kamratstödjare Vh
- Trygghetsgrupper Eh
- Klassråd och elevråd.
- Temadagar, utflykter och friluftsdagar.
- Relationsskapande aktiviteter vid läsårsstart.

Ansvar: Klasslärare, fritidspersonal och trygghetsteam.

Värdegrundsarbete

Åtgärder

- Regelbundna värdegrundslektioner.
- Arbete med trygghet, respekt och allas lika värde.
- Diskussioner kring sociala medier och nätkränkningar.

- MVP och Tåget används enligt planering.
- Samtal utifrån vardagsnära elevcase.

Ansvar: All pedagogisk personal.

Studiero

Åtgärder

- Fortsatt implementering av PAX.
- Gemensamma klassrumsrutiner.
- Positiv förstärkning av önskvärda beteenden.
- Regelbunden uppföljning av studiero.

Ansvar: Lärare och fritidspersonal.

7. Arbetsgång för anmälan och utredning

Personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för allvarlig eller upprepad kränkande behandling eller allvarliga eller upprepade trakasserier eller sexuella trakasserier i samband med verksamheten är skyldig att informera rektor samma dag eller dagen därpå.

Samma skyldighet gäller om personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling eller trakasserier eller sexuella trakasserier av någon i personalen. Informationsskyldighet gäller även om vårdnadshavare, barn eller elever inte vill att händelsen ska anmälas.

1. Personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för allvarlig eller upprepad kränkande behandling eller allvarliga eller upprepade trakasserier eller sexuella trakasserier i samband med verksamheten är skyldig att informera rektor samma dag eller dagen därpå.
   - Personal anmäler via kontaktformulär: Händelserapport/Anmälan om kränkande behandling som finns på Insidan under Prorenata.

2. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för allvarlig eller upprepad kränkande behandling eller allvarliga eller upprepade trakasserier eller sexuella trakasserier i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.
   - Rektor tar emot och hanterar händelserapporten i journalsystemet Prorenata. Vid hantering går en anmälan till huvudman.

3. Inom region Gotland är utredningsskyldigheten delegerad till rektor. Rektor är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

- Om händelsen behöver utredas ytterligare meddelar den av rektor utsedd ansvarig person att en utredning måste göras. Underlag för utredning nås via kontaktformulär på Insidan, Prorenata.

För mer info se riktlinjer för Prorenata

Bilaga 1

Viktiga definitioner och begrepp

Definitioner

Diskriminering

En förenklad beskrivning av lagens definition av diskriminering är att någon missgynnas eller kränkts. Missgynnandet eller kränkningen ska också **ha samband** med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Det finns olika former av diskriminering.

Direkt diskriminering

Är när någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan i en jämförbar situation. Direkt diskriminering kan det till exempel vara om en elev inte får följa med på skolresan för att hon sitter i rullstol (funktionshinder). Eller att förskola inte tar hänsyn till kötid och istället premierar barn i en viss ålder (ålder).

Indirekt diskriminering

Innebär att någon missgynnas genom att det tillämpas en bestämmelse eller ett förfaringssätt som framstår som neutralt men som i praktiken missgynnar någon utifrån diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när två killar inte får anmäla sig till skolbalen tillsammans därför att reglerna säger att det bara är tillåtet att anmäla sig som pojke och flicka (sexuell läggning). Indirekt diskriminering kan också vara ett direktiv från huvudmannen, exempelvis att alla barn måste delta i förskolavslutning i kyrkan.

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte genomför skäliga tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning.

Trakasserier

Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet och som har samband med en eller flera av de sju diskrimineringsgrunderna. Det kan handla om kommentarer, nedsättande skämt, gester eller utfrysning.

Sexuella trakasserier

Sexuella trakasserier är ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Förutom kommentarer och ord kan det till exempel handla om att någon tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om oälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Kränkande behandling

Skollagens definition av kränkande behandling är ”ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker ett barns eller en elevs värdighet”. (skollagen kap 5 kap § 3)

Mobbning

Begreppet mobbning finns inte i skollagen. En vanlig användning av ordet är om ett barn eller en elev blir utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier vid

upprepade tillfällen. Kränkande behandling kan vara något som bara händer en gång. Kränkande behandling är ett bredare begrepp, som kan innefatta mobbning men även andra kränkande beteenden

De sju diskrimineringsgrunderna

Kön
Begreppet innebär att någon är kvinna eller man. Förbudet mot könsdiskriminering omfattar också personer som planerar att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet.

Könsöverskridande identitet eller uttryck
Avses i lagen att någon inte definierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel (eller på annat sätt) ger uttryck för att tillhöra ett annat kön än det som registrerats för hen vid födelsen. Begreppen omfattar dels en persons mentala eller självupplevda könsbild, dels hur någon uttrycker det som kan kallas personens sociala kön, till exempel genom kläder, kroppsspråk, smink eller frisyr.

Etnisk tillhörighet
En individs nationella och etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Nationellt ursprung betyder att personer har samma nationstillhörighet, som till exempel finländare, polacker eller svenskar. Etniskt ursprung innebär att personer har ett relativt enhetligt kulturmönster. Som exempel kan nämnas att en person tillhör någon av de nationella minoriteterna såsom samer och romer.

Religion eller annan trosuppfattning
Avses religiösa åskådningar som exempelvis hinduism, judendom, kristendom och islam. Annan trosuppfattning innefattar sådana övertygelser som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism och agnosticism.
Politiska åskådningar och etiska eller filosofiska värderingar som inte har samband med religion omfattas **inte** av diskrimineringslagens skydd.

Funktionsnedsättning
Varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga. Det kan vara till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födseln, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. Tillfälliga begränsningar av en persons funktionsförmåga är inte en funktionsnedsättning i diskrimineringslagens mening.

Funktionsnedsättning innebär en nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. Det är alltså något som en person har, inte något som en person är. En funktionsnedsättning kan märkas mer eller mindre i olika situationer som till exempel allergier, dyslexi, hörsel- och synskador med mera.

Sexuell läggning
Lagen definierar sexuell läggning som homosexuell, heterosexuell och bisexuell läggning.

Ålder
Ålder innebär uppnådd levnadslängd. Alla människor, oavsett ålder omfattas av lagens skydd mot diskriminering.
Diskrimineringslag (2008:567), https://www.do.se/diskriminerad/diskrimineringsgrunder

Bilaga 2

Skolans regler i Västerhejde/Eskelhem skolområde 2026/27

Skollagen 5 kap 5 § *Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna.*
Rektorn beslutar om ordningsregler.

1. Trygghet och respekt

- Vi använder ett vårdat språk.
- Vi visar varandra respekt.
- Vi följer vuxnas instruktioner för upprätthållandet av trygghet och respekt.
- Vi utsätter inte andra för kränkningar, hot eller våld.

2. Studiero

- Vi kommer i tid och har med rätt material.
- Vi deltar i undervisningen.
- Digitala hjälpmedel används endast enligt instruktion.

3. Ordning och ansvar

- Vi tar ansvar för skolans miljö och material.
- Vi stannar på skolans område under skoltid.
- Vi ***går*** i tunneln under Toftavägen i Västerhejde.
- Vi har mobilfri skoldag kl.8.00 - 15.30, samt under den tid du vistas på fritids (se skolans rutiner för mobiltelefon).
- Vi lämnar godis och sötsaker hem

Bilaga 3

Åtgärder vid överträdelse av skolregler

Steg 1: Tillsägelse och omedelbar åtgärd

Åtgärd:

- Personal ger en tydlig tillsägelse.
- Föremål som stör, är farliga eller bryter mot skolans regler tas om hand till skoldagens slut, andra föremål till lektionens slut.
- Utvisning ur undervisningssituation – Gäller ej elev i F-klass
- Kvarsittning – Gäller ej elev i F-klass

Lagstöd: Skollagen 5 kap. 6–7 §§ (lärarens rätt att vidta omedelbara och tillfälliga åtgärder för trygghet och studiero)

Steg 2: Dokumentation och kontakt med vårdnadshavare

Åtgärd:

- Händelsen dokumenteras i samband med att nedan punkter genomförs, vid kränkningsärende följs rutinen för kränkningar
- Mentor eller undervisande lärare kontaktar vårdnadshavare
- Samtal om förväntningar och ansvar (se skolans förväntansdokument och skolans regler)

Lagstöd: Skollagen 5 kap. 9 § (utredning vid upprepade störningar)
Skollagen 1 kap. 4 § (samverkan med hemmet)

Steg 3: Pedagogisk åtgärd och särskild stödstruktur och steg 4 eller direkt till steg 4

Åtgärd:

- Eleven ska ges anpassningar, om behov finns.

Lagstöd:

- Skollagen 3 kap. (extra anpassningar)
- Skollagen 5 kap. 3 § (trygghet och studiero)

Steg 4: Rektors utredning

Åtgärd:

Rektor kopplas in. Vid upprepad överträdelse eller vid icke effekt av ovanstående åtgärder

- Utredning av orsaker och ytterligare behov genomförs.
- Beslut om åtgärder dokumenteras i elevens akt, i ärende om disciplinära åtgärder

Lagstöd:

- Skollagen 5 kap. 9 § (rektor ska se till att en utredning görs)

Steg 5: Disciplinära åtgärder

Vid fortsatt överträdelse eller allvarligare situationer:

Åtgärder:

- Skriftlig varning
- Avstängning från skolan, anmälan till huvudman görs av rektor, socialtjänstanmälan görs
- Nekat tillträde till skolan eller specifik undervisningssituation (används vid **allvarliga situationer** så som hot, våld, säkerhet)
- Tillfällig omplacering inom skolenheten
- Tillfällig placering vid annan skolenhet (i vissa fall)

Lagstöd:

- Skollagen 5 kap. 11–17 §§

Steg 6: Vid kränkning eller annan allvarlig händelse

Åtgärd:

- Anmälan till rektor vi e-tjänst på Insidan
- Rektor anmäler till huvudman
- Skolan utreder och vidtar åtgärder skyndsamt, tex polisanmälan, socialtjänstanmälan

Lagstöd:

- Skollagen 6 kap. 10 § (anmälningsplikt)
- Skollagen 6 kap. 7–8 §§ (skyldighet att förebygga och åtgärda kränkningar)

Bilaga 4

Förväntansdokument 2026/2027

Gäller Västerhejde/Eskelhem skolområde i skolan och på fritids.

Detta kan du som vårdnadshavare förvänta dig av oss:

- Vi arbetar aktivt för att erbjuda en utbildning som präglas av trygghet och studiero.
- Vi tydliggör läroplanens mål och fokuserar på värdegrundsuppdrag och kunskapsuppdrag.
- Vi ger dig fortlöpande information om ditt barns lärande och utveckling.
- Vi erbjuder ditt barn det stöd det behöver utifrån sina förutsättningar och behov.
- Vi bjuder in dig till utvecklingssamtal och andra typer av sammankomster, exempelvis föräldramöten.
- Vi lyssnar på dig och erbjuder dig möjlighet till inflytande över utbildningen.
- Vi informerar dig om vart du kan vända dig för att få information om verksamheten.
- Vi bedriver ett aktivt arbete för att motverka kränkande behandling och diskriminering.
- Vi vidtar åtgärder och följer upp om någon utsätts för trakasserier och kränkningar.
- Vi kontaktar dig snarast möjligt om något allvarligt inträffar.

Detta förväntar vi oss av dig som vårdnadshavare

- Du intresserar dig för och stödjer ditt barn i skolarbetet.
- Du samverkar med skolan genom att delta i utvecklingssamtal, föräldramöte och andra aktiviteter som skolan bjuder in till.
- Du tar fortlöpande del av information från skola och fritids och återkopplar vid behov.
- Du kontaktar oss om det är något du undrar över eller har synpunkter på.
- Du tar ansvar för att ditt barn kommer till skolan och fullgör sin skolplikt.
- Du informerar skolan/fritids om ditt barn är hemma från skolan.
- Du uppdaterar ditt barns vistelsetid på fritids i Edlevo.
- Du strävar efter samarbete som gynnar ditt barns utveckling och lärande.

Detta kan du som elev förvänta dig av oss på skolan

- Vi arbetar aktivt för att erbjuda en utbildning som präglas av trygghet och studiero.
- Vi tydliggör läroplanens mål och fokuserar på skolans värdegrundsuppdrag och kunskapsuppdrag.
- Vi ger dig fortlöpande information om ditt lärande och din utveckling.
- Vi erbjuder dig det stöd du behöver utifrån dina förutsättningar och behov.
- Vi bjuder in dig till utvecklingssamtal tillsammans med dina vårdnadshavare.
- Vi lyssnar på dig och ger dig inflytande över utbildningen.
- Vi bedriver ett aktivt arbete för att motverka kränkande behandling och diskriminering.
- Vi vidtar åtgärder och följer upp om någon utsätts för trakasserier och kränkningar.

- Vi kontaktar dina vårdnadshavare snarast möjligt om något allvarligt inträffar.

Detta förväntar vi oss på skolan av dig som elev

- Du gör ditt bästa i skolarbetet.
- Du följer skolans regler och andra normer för uppförande.
- Du är delaktig i arbetet med skolans regler.
- Du bemöter kamrater och vuxna på skolan med respekt.
- Du använder ett vårdat språk.
- Du har med dig skolmaterial, ombyte till idrotten och liknande.
- Du tar inte med dig leksaker eller andra privata föremål till skolan. Om sådant tas med sker det på egen risk och kan komma att omhändertas under skoldagen.

Bilaga 5

Rutiner för mobilfri skola på Västerhejde skolområde

Gäller läsåret 2026–2027

Bakgrund

Regeringen har fattat beslut om ett nationellt mobilförbud som träder i kraft den 1 juli 2026. Syftet är att skapa en lugnare studiemiljö öka elevernas koncentrationsförmåga och minska digital stress.

Förbudet omfattar förskoleklass, grundskola och fritidshem. Förbudet gäller hela skoldagen och innefattar lektioner, raster och fritidshemsvistelsen. Undantag kan göras om rektor eller i vissa fall lärare bedömer att det behövs för särskilda undervisningsmoment eller av medicinska skäl. (Se referenser)

Det nationella mobilförbudet omfattar mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning som mobilklockor och smartwatches.

Rutiner

· Inga mobiltelefoner eller smartwatches får användas på skolans område under skoltid och fritidstid. Lämna gärna mobiltelefoner och klockor hemma. Skolan ansvarar inte för telefoner eller klockor om de skulle komma bort eller gå sönder.

· När eleverna kommer till skolan lämnar de sina telefoner och klockor i klassrummet.

· Mobiltelefoner och klockor förvaras i klassrummet under dagen.

· Rektor eller lärare har rätt att ta ifrån eleverna mobiltelefoner, digitala klockor och Smart Watchs.

· Behöver du som vårdnadshavare nå ditt barn under skoldagen ringer du till klass/ fritidstelefonen.

· Behöver ditt barn ringa dig under dagen hjälper klasslärare/fritidshemspersonal att ringa.

Referenser: Skollagen kap 5 §4